

Nyt fra historisk Videnskab.

De danske Historikeres Nestor Professor Johannes Steenstrup har efter mange Aars Forløb genoptaget sin Ungdoms og første Manddoms Studier over Normannerne og har (i Videnskabernes Selskabs Skrifter 7. R., hist.-filos. Afd. V, 1) udsendt en anselig Bog paa mere end 300 Kvartsider om *Normandiets Historie under de syv første Hertuger (911—1066)* — et Arbejde, som han selv (efter Udtalelse i Forordet) ønsker betragtet som 5. Bind af hans banebrydende Værk om Normannerne (I—IV, 1876—1882). Man glæder sig over hos den alderstegne Forfatter at finde samme Friskhed i Opfattelsen og Livfuldhed i Fremstillingen som i Værkerne fra hans yngre Aar, ligesom man med Tilfredshed konstaterer, at Alderen saa langt fra har gjort noget Afbræk i hans omfattende Lærdom og i hans skarpsindige og forstaaende Udnyttelse af Kilderne, at den indgaaende Karakteristik af de normanniske Historieskrivere, som han giver i de to første Kapitler, vel endog snarest maa betegnes som en betydningsfuld Uddybelse af den Fremstilling, han har givet af dette Æmne i Normannerne I. Denne Karakteristik er i mere end én Henseende af meget betydelig Interesse. For det første understreges i høj Grad Hertugslægtens stærke historiske Sans, der staar i en paafaldende Modsætning til den Mangel paa historisk Interesse, som samtidig kendetegner Kongerne og de fleste andre verdslige Fyrster i Frankrige; man synes her at staa overfor en ejendommelig nordisk Indsats i fransk Aandsliv fra 10.—11. Aarhundrede. Dernæst gives en rammende Skildring af den ældste normanniske Historieskriver Dudos Personlighed og Skrivemaade, hvorved bl. a. hans malende, dramatisk bevægede og livfulde Skildringer træffende modstilles de tørre og usammenhængende, men utvivlsomt mere objektive Antegnelser hos de samtidige franske Annalister; Dudos Tilbøjelighed til at lovprise Hertugslægten betones stærkt, men betragtes, sikkert i det hele med

god Grund, fra omtrent samme Synspunkt som det, Snorre i sin Fortale til Heimskringla anlægger paa Skjaldenes Lovkvad. Det kan ikke undgaa at slaa Læseren, hvormange Egenskaber Dudo har tilfælles med vor egen største middelalderlige Historieskriver (og tildels ogsaa med flere af hans Forgængere som Sven Aggesøn og Ælnod): de om Enkeltmand grupperede Begivenheder, Mangel af egentlige Karakterbilleder, men stor Ævne til at fremhæve en Fortællings Pointe, Mangel af Aarstal, Udeladelse af Mirakler, den af klassiske Forbilleder gennemsyrede Stil o. s. fr. Ogsaa af de yngre Historieværker som Encomium Emmæ samt Vilhelm af Jumièges' og Vilhelm af Poitiers' Krøniker gives træffende Karakteristiker, og det paavises, hvorledes Normandiet ogsaa fostrer den ældste kendte Rimkrønike paa Modersmaalet: Waces Roman de Rou fra Begyndelsen af 12. Aarhundrede — altsammen mærkelige Vidnesbyrd om, hvor udbredt og udviklet den historiske Sans har været i Normandiet.

Det er udelukket i en kort Omtale som nærværende at give en Oversigt over alle de udførlige og skarpsindige Undersøgelser angaaende Landets Erobring og ydre Historie (Forf. fastholder — sikkert med god Grund — sin Ungdoms Anskuelse om Dudos Fortrin for den norsk-islandske Overlevering om Gangerrolf); men det skal dog lige fremhæves som et af de vundne Resultater, at Normannerne sandsynligvis har faaet det til dem afstaaede Land ikke som Forlening, men med fuld Ejendomsret, og at Landet ved Lodtrækning deltes mellem Høvdingerne, dog saaledes at Hertugen beholdt Ejendomsretten til Skove og andre ubeboede Strækninger (ligesom de danske Konger havde). — Hvad Samfundets indre Udvikling angaar, skildres udførligt dets gradvise Omdannelse i monarkisk-aristokratisk Retning, og det fremhæves, hvorledes Hertugerne i Normandiet som Lovgivere og Styrere ypperligt forstod at haandhæve Retsordenen og tilvejebringe en de fleste andre Steder i Riget ukendt Landefred, hvorved ogsaa Kirken i høj Grad opblomstrede, om den end langt ind i 11. Aarhundrede helt stod under Hertugens Formynderskab. Landestyret var i Hertugens Haand, men ikke sjælden raadspurgte han dog Høvdingerne eller Stormændene; derimod høres intet om nogen til de nordiske Ting svarende Forsamlinger. Af Hærfølget udviklede sig efterhaanden et Lensvæsen, der dog ikke var nær saa lagdelt som i de øvrige franske Provinser paa Grund af det kraftige Centralstyre, der var samlet i Hertugens Haand. Blandt Hertugens Indtægter kan fremhæves Mønt- og Vragret (ligesom de danske Kongers). — Paavirkningen fra Norden spores i flere retslige Begreber saasom Nam (selvtaget Pant) og Mord (lønligt

Manddrab), ligesom ogsaa det nordiske Navn for fredløs, utlæg (udenfor Loven), findes anvendt. Af nordisk Oprindelse synes ogsaa den stærke Forkærlighed for Tvekamp som retsligt Afgørelsesmiddel at være. At Fyrsten gav Ejeren Erstatning for de Avlsdyr og Redskaber der blev stjaalet paa Marken, har ogsaa kendte danske Paralleler. Nordboerne medbragte til Normandiet den friere nordiske Opfattelse af Ægteskabet som et opløseligt kontraktligt Forhold, og Kirken ævnede i Førstningen ikke at trænge igennem med sin Opfattelse overfor Hertugerne. — Særlige Kapitler er helligede de mange nordiske Person- og Stednavne i Normandiet, der, som allerede Færingen Dr. Jacob Jacobsen i sin Tid har paavist, afgjort peger hen til Danmark som Hjemstedet for Flertallet af de indvandrede Nordboer.

Normannernes Erobring af England er med Forsæt holdt udenfor Rammerne af Værket, som derimod giver en Række af Forudsætningerne for denne verdenshistoriske Tildragelse. Man faar helt igennem et Indtryk af, at de indvandrede Nordboer har udgjort et ypperligt Raastof (Folkemateriale) til Opbygning af en ny og særpræget Kultur, der vel ikke direkte optog særlig mange Elementer fra det i Forhold til Frankerriget barbariske Norden, men dog i Tidernes Løb, især ved den faste administrative Bygning, de forstod at give deres Samfund, gjorde et selvstændigt og ejendommeligt Indskud i den vesteuropæiske Middelalders Civilisation. For den indtrængende Paavisning af dette Normannerkulturens Særpræg staar Forskningen i stor Taknemlighedsgæld til Professor Johannes Steenstrup.

Jørgen Olrik.

Underbibliotekar, Cand. mag. C. Behrend, der i en Aarrække har været beskæftiget med Registreringen af det kgl. Biblioteks store og rige, nyere Manuskriptsamling, har fremstillet et stadig voxende, i Kassetter alfabetisk ordnet Seddelregister over alle Afsendere af Breve, der opbevares her. Denne omhyggeligt udarbejdede Index, der henstaar til fri Afbenyttelse i Katalogværelset er til stor Hjælp for alle, der søger Oplysninger i Bibliotekets Brevsamlinger, og saavidt vides, er kun faa andre Biblioteker i Evropa naaet til at fremskaffe et lignende, praktisk indrettet og let tilgængeligt Seddelapparat.

Som Fortsættelse af E. Gigas' 1903—15 i 3 Bind udgivne Katalog over Haandskrifterne vedrørende Danmarks Topografi, indre Forhold og Historie, foreligger nu C. Behrends længe og samvittighedsfuldt forberedte Registraturarbejde, *Katalog over det kongelige Biblioteks Haandskrifter vedrørende dansk Personal-*